Staten-Generaal

1/2

Vergaderjaar 2013–2014

30 180 Conferentie van Voorzitters van de parlementen van de Europese Unie

K/ Nr. 22

VERSLAG VAN EEN CONFERENTIE

Vastgesteld 9 oktober 2013

Op 21–23 april 2013 vond in Nicosia, Cyprus, de Conferentie van Voorzitters van de nationale parlementen in de Europese Unie plaats. Hierbij treft u een kort verslag van de bijeenkomst. In verband met de voorbereidingen op de beëdiging en inhuldiging van Koning Willem-Alexander op 30 april 2013 vond de deelname aan deze conferentie op ambtelijk niveau plaats.

De Voorzitter van het Huis van Afgevaardigden van Cyprus, de heer Omirou, opende de bijeenkomst met een inleiding op het programma. Ten aanzien van de economische situatie in Cyprus betoogde deze Voorzitter dat eenzijdige bezuinigingen in strijd zouden zijn met de EU2020 strategie en ernstige sociale gevolgen, grootschalige armoede, het sluiten van bedrijven en werkloosheid tot gevolg zouden hebben. Cyprus had volgens hem meer solidariteit verwacht en vecht nu voor een «leefbare oplossing» voor de problemen en hoopt op steun en solidariteit.

De Voorzitter van het Kroatische parlement, de heer Leko, ging in op de toekomstige toetreding van Kroatië tot de Europese Unie op 1 juli 2013. Hij gaf aan dat op Denemarken en Duitsland na, alle parlementen het toetredingsverdrag reeds hebben geratificeerd. Onlangs zijn 12 Kroatische leden voor het Europees Parlement verkozen, waarvan de helft vrouwen zijn.

Sessie I – de rol van de nationale parlementen en het Europees Parlement in het verspreiden van democratie en mensenrechten in derde landen, met nadruk op de Mediterrane regio.

De Voorzitter van het Huis van Afgevaardigden van Cyprus, de heer Omirou, memoreerde dat op 17 december 2010 de Tunesische straatverkoper Mohammed Bouazizi zichzelf in brand stak en daarmee het begin van de Arabische Lente ontketende. Respect voor democratie en rechtstaat zijn centrale thema's in de EU. Europese hulp aan de Mediterrane regio is belangrijk om de mensen daar te ondersteunen in hun strijd voor democratie.

kst-30180-22
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2013

De zeer recent verkozen Voorzitter van de Kamer van Afgevaardigden van Malta, de heer Farrugia, ging in op het ineenstorten van staten in de Mediterrane regio, het ontbreken van een functionerende rechtstaat, het gebrek aan vrijheid van meningsuiting, de ondergeschikte rol van vrouwen en het gebrek aan scheiding tussen religie en staat. Het betreft een zeer heterogene regio, waarbij men niet alleen politieke democratie eist maar ook protesteert tegen corruptie en de economische situatie in de regio. Volgens de heer Farrugia is de EU verplicht om buurlanden meer te bieden dan alleen aspiraties. Vrede en veiligheid zijn essentieel voor de regio, voor Europa en voor de wereld.

De Voorzitter van het Europees Parlement, de heer Schulz, informeerde de aanwezigen over de resultaten van de onlangs in Marseille bijeengekomen parlementaire assemblee van de Unie van Mediterrane landen:

1. Versterken van het maatschappelijk middenveld (via ngo's, universiteiten en bedrijfsleven zorgen dat vakbonden, mensenrechtenorganisaties en media versterkt kunnen worden).
2. Niet bezuinigen op uitgaven aan de landen in die regio.
3. Ondersteuning aan democratisch opgerichte partijen.

Tijdens de bijeenkomst hebben de 42 voorzitters van parlementen van beide kanten van de Mediterrane regio een verklaring aangenomen met als doel de mediterrane unie te versterken.

Enkele Voorzitters deelden hun positieve ervaringen tijdens de parlementaire assemblee en hun verdere ervaring met samenwerking (o.a. via partnerprogramma's) met de regio. Ook werd uitgesproken dat het de rol van nationale parlementen zou zijn om te monitoren dat regeringen voldoende middelen vrijmaken voor die regio. Verder werd aangegeven dat er veel initiatieven zijn en dat het belangrijk is dat deze op elkaar afgestemd raken, de EU zou hierin een rol hebben om zo dubbelingen te voorkomen. De Voorzitter van de Franse Assemblée Nationale sprak de wens uit dat alle parlementen uit EU lidstaten deelnemen aan de parlementaire assemblee van de Mediterrane regio. De Voorzitter van het EP, de heer Schulz, vatte samen dat de roep om coördinatie duidelijk is, er zou een mechanisme ontwikkeld moeten worden om elkaar te informeren en krachten te concentreren.

Sessie II – Hoe kunnen burgers beter bij de EU worden betrokken

De Voorzitter van het Belgische Huis van Afgevaardigden, de heer Flahaut, gaf aan dat burgerschap niet alleen een recht van burgers is maar ook plichten met zich meebrengt. Europese instituten worden vaak gepercipieerd als ver afstaand van het dagelijks leven van burgers. De financiële crisis heeft dit nog eens benadrukt. Er moet dialoog zijn tussen burgers en politici. Naast direct contact zou ook helder gemaakt moeten worden wat het doel is van politieke acties, wat de rol is van politieke partijen, hoe het toezicht op de regering gehouden kan worden. Communicatie hierover kan via bijvoorbeeld een parlementaire nieuwsbrief of *webtv*. Het zou interessant zijn hierover ervaringen uit te wisselen, aldus de heer Flahaut. Hij benadrukt het belang van onderwijs hierbij.

De rapporteur van het Europees jaar van burgers van het Europees Parlement, mevrouw Papadopoulou, ging in wat zij omschreef als «pijn» die Cyprus nu door moet maken en de in haar ogen «oneerlijke beslissing» van de eurogroep. Haar centrale vraag was: hoe is het geschade vertrouwen in de EU weer terug te krijgen. Er is afstand tussen de «technocraten» in Europa en de burgers van Europa en er is meer democratische legitimiteit van Europees beleid nodig. Instrumenten om burgers beter te betrekken zijn volgens haar onder meer het internet, netwerken en de media.

Daarna vond een uitwisseling plaats van ervaringen. Het werd van belang gevonden dat er directe, moderne en open communicatie gevestigd wordt tussen burgers en de EU. Het idee werd geopperd om bij de Europese verkiezingen te werken met een transnationale lijst, om burgers meer betrokken te laten voelen met het debat. Nationale parlementen zouden het juiste niveau zijn om dit aan te pakken. Het is van belang dat burgers vertrouwen hebben en dat Europa naar burgers kan luisteren. De Europese instellingen zouden dichterbij de burgers moet komen in plaats van andersom. De vraag werd gesteld of de EU niet te actief is; er zijn veel zaken die prima overgelaten kunnen worden aan nationale lidstaten. In Letland is een nieuw instrument ontwikkeld waarbij een idee dat 10.000 handtekeningen krijgt automatisch op de agenda van het parlement geplaatst wordt. Ook heeft Letland een jeugdparlement. De heer Martinez Martinez, vicevoorzitter van het Europees Parlement, gaf aan dat het Lissabonverdrag meer mogelijkheden gaf voor het Europees Parlement, de nationale parlementen en de burgers. Hij benadrukte het belang van meertalige communicatie en het vertalen van voorstellen in alle EU-talen.

Informele 1+1 sessie over Artikel 13 van het Stabiliteitspact

Onder leiding van de heer Omirou vond een discussie plaats over de invulling van de Artikel 13 van het Stabiliteitspact. Dit artikel kent een bepaling waarin nationale parlementen en het Europees Parlement worden opgeroepen om gezamenlijk een conferentie te organiseren over het begrotingsbeleid en andere onder het verdrag vallende kwesties.

Door verschillende delegaties werd ingebracht dat een op te richten conferentie niet tot een dubbeling met reeds bestaande structuren moet leiden. Enkele voorzitters waren van mening dat het controleren van de eigen regering het meest effectieve instrument van parlementariërs is en dat een nieuwe conferentie hierin weinig verandering zou kunnen brengen. In dat kader werd geopperd dat aansluiting gezocht zou moeten worden met de COSAC-bijeenkomsten, bijvoorbeeld door deze met één dag te verlengen zodat ook financieel-economische onderwerpen besproken zouden kunnen worden. Ook uit kostenoverwegingen zou het aantal bijeenkomsten beperkt moeten zijn en zou minimaal één bijeenkomst per jaar in Brussel plaats kunnen vinden waarbij gebruikt gemaakt zou kunnen worden van de faciliteiten van het Europees Parlement. Door andere parlementsvoorzitters werd juist betoogd dat een bredere conferentie voordelen zou kunnen bieden. De recent opgerichte conferentie voor het Europees buitenlands en veiligheidsbeleid zou hiervoor als een voorbeeld kunnen dienen. De nieuwe conferentie zou daarnaast volgens sommigen over een eigen secretariaat moeten kunnen beschikken. Anderen wilden juist geen nieuwe structuren creëren. Tevens waren er verschillende inzichten over de omvang van de delegaties die nationale parlementen en het Europees naar de nieuwe conferentie zouden kunnen afvaardigen.
Door de aanwezigen werd uitgesproken dat het bovenal van belang was dat spoedig begonnen zou worden met de planning van de eerste bijeenkomst van de conferentie en dat een besluit daarover niet onnodig vertraagd zou worden door discussies over organisatorische details. Op basis van de discussie vatte het Cypriotische voorzitterschap de discussie als volgt samen, waarbij zij aankondigde deze in de conceptconclusies van de Voorzittersconferentie te verwerken:
– De conferentie dient gericht te zijn op het uitoefenen van toezicht op de financiële en economische *governance* van de Unie;
– Alle EU-parlementen kunnen deelnemen (dus niet alleen de eurolanden of de Begrotingspact-25);
– Ieder parlement kan zelf de samenstelling en grootte van haar delegatie kan bepalen;

– De conferentie zal twee keer per jaar bijeenkomen: in het voorjaar onder voorzitterschap van het Europees Parlement en het parlement van de lidstaat dat het Raadsvoorzitterschap bekleedt (te houden in het Europees Parlement) en in het najaar onder voorzitterschap van het parlement van de lidstaat dat het Raadsvoorzitterschap bekleedt (in de betreffende hoofdstad). De eerste conferentie zou plaats moeten vinden onder Litouws voorzitterschap;
– Er komt in naam geen permanent secretariaat (het organiserende parlement voert het secretariaat), maar het secretariaat van het Europees Parlement zal wel in contact staan met het secretariaat van het organiserende nationale parlement;
– In 2015 moet er een evaluatie van de werking van de conferentie komen.

Sessie III – Sociale cohesie in tijden van bezuinigingen: wat kunnen nationale parlementen doen?

De discussie over dit thema werd ingeleid door de Voorzitter van het parlement van Griekenland, de heer Meimarakis. Hij stelde dat de sociale dimensie van de Unie was ontworpen voor situaties van hoogconjunctuur in plaats van voor economische crises. De rol van nationale parlementen is daarom des te belangrijker. De heer Meimarakis ging nader in op de meerdere aspecten van deze rol. Zo hebben parlementen feitelijk weinig keuze als het gaat om het wel of niet accepteren van pijnlijke hervormingsmaatregelen. Deze maatregelen zij nu eenmaal noodzakelijk om uit de crisis te geraken. Tegelijkertijd is het parlement vaak mikpunt van kritiek en frustratie van burgers die hierdoor getroffen worden. Maar het feit dat burgers juist bij het parlement protesteren is volgens de heer Meimarakis juist bevestiging van haar legitimiteit. Verder gaf hij aan interparlementaire samenwerking te zien als een manier om negatieve en vaak onjuiste berichtgeving uit de media over Griekenland tegen te gaan. Tenslotte stond hij stil bij het aspect van geloofwaardigheid: parlementen moeten nu ook bijzonder scherp letten op de eigen uitgaven.

De Voorzitter van het Portugese parlement, mevrouw Esteves, gaf vervolgens haar visie op de manier waarop Europa de crisis effectiever zou kunnen bestrijden. Zij wees onder meer op de onevenwichtigheden tussen noordelijke en zuidelijke EU-lidstaten. Volgens haar zou de oplossing vooral gelegen zijn in eigen post op de Europese begroting die aangewend kan worden om economische ongelijkheden te helpen verminderen. Grotere onderlinge verwevenheid zou tot meer onderlinge solidariteit kunnen leiden tussen Europese burgers. Het is volgens mevrouw Esteves van het grootste belang dat de gemeenschapszin in de landen die het hardst door de crisis zijn getroffen niet (verder) ondermijnd wordt.

Tijdens de discussie kwamen verschillende oplossingsrichtingen aan de orde. Zo toonden de aanwezige parlementsvoorzitters zich verdeeld over de vraag of een speciale begroting om economische solidariteit te bevorderen gewenst zou zijn. Ook werd verschillend gedacht over de noodzaak van verdere bezuinigingsmaatregelen.

Aanvaarding van de conclusies en sluiting van de conferentie

Aan het slot van de bijeenkomst werden de door het Cypriotische Voorzitterschap opgestelde conclusies met enkele amendementen aangenomen. De Voorzitter van het parlement van Litouwen, de heer Gedvilas, deelde ten slotte mee dat de volgende Conferentie van Voorzitters plaats zal hebben in Vilnius in april 2014. Daarop werd de conferentie gesloten.

De conclusies van de bijeenkomst zijn opgenomen als bijlage bij het verslag[1].

De griffiers voor dit verslag,
Rijks
Timmer

[1] Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer